

A tag kilépésekor hatályos jogszabályi rendelkezések irányadóak a kilépéshez fűződő jogkövetkezmények meghatározása és alkalmazása során.

A szövetkezeti hitelintézetek számára ugyan a törvény 45 napos határidővel előírta az alapszabály ehhez kapcsolódó, meghatározott tartalmú módosítását is, a módosítási kötelezettség azonban – a mintaszabályzatnak megfelelően módosított alperesi alapszabályból is megállapíthatóan – csak az elszámolás részletszabályainak rendezésére irányult, terjedt ki, de az alanyi jogot, annak jogszabály általi keletkezését nem érintette.
Alkalmazott jogszabályok: 2006. évi X. tv. (Szöv.tv.) 51. § (3) bekezdése, Hpt. 216/A. § (1) bekezdés, 2013. évi CXXXV. tv. (Szhitv.) 18. § (2) bekezdése

Győri Ítéltábla Pf.IV.20.268/2018/5/I.szám

Az irányadó tényállás szerint a felperes 2000-től volt az alperes, ill. jogelődje: a Z. Takarékszövetkezet tagja, tagsági jogviszonya 2013. augusztus 8-án szűnt meg kilépéssel. Szövetkezeti részjegyei névértéke 2000-ben 2,01 millió, 2001-2004 között 2,1 millió, 2005-ben 2,5 millió, 2006-ban 3 millió, 2007-2012 között 6 millió Ft volt.

2014. november 10-én az alperes a kilépéskor hatályos alapszabálya rendelkezése alapján a felperes részjegyei névértékének megfelelő 6.000.000,- Ft-ot a felperesnek megfizetett.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesnek elszámolási kötelezettsége áll fenn irányába a tagsági jogviszonya alatt keletkezett, a felperes tulajdonában levő részjegyekre jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összege tekintetében, egyidejűleg kérte az általa készített elszámolás helyességének a megállapítását.

Előadta, hogy a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. tv-nek (Szöv.tv.) a felperes kilépésekor hatályos 51. § (3) bekezdése szerint a tagsági jogviszony megszűnése esetén a tagot a részjegy névértéke, valamint a tagsági jogviszony alatt keletkezett, a részjegyre jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összege illeti meg, abban az esetben, ha az a veszteség fedezésére nem került felhasználásra. Az ekkor hatályos alperesi alapszabály III.3. pontja szerint a tagsági jogviszony megszűnésekor a volt taggal el kell számolni, mely esetben a Szöv.tv. és a Hpt. rendelkezéseit kell alkalmazni; a tag a tagsági viszonya megszűnésekor a szövetkezet saját tőkéjéből legfeljebb részjegye összegére tarthat igényt. A Hpt. 216/A. § (1) bekezdés értelmében ha törvény kivételt nem tesz, a szövetkezeti hitelintézet tagja a tagsági jogviszonya megszűnésekor a szövetkezet saját tőkéjéből legfeljebb a részjegye összegére tarthat igényt. A 2013. évi CXXXV. tv. (Szhitv.) 18. § (2) bekezdése - a Szöv.tv. idézett rendelkezésével egyezően – kivételt tett a Hpt. szabálya alól, amikor kimondta, hogy a szövetkezeti hitelintézet tagsági jogviszony megszüntetése esetén a tagot a részjegy névértéke, valamint a tagsági jogviszony alatt keletkezett, a részjegyre jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összege illeti meg, abban az esetben, ha az a szövetkezeti hitelintézet veszteségének fedezésére nem kerül felhasználásra. A szövetkezeti hitelintézet tagjának járó összeg elszámolására a tagsági jogviszony megszűnését követő, számviteli törvény szerinti beszámolót elfogadó közgyűlés napjától számított 30 napon belül kerül sor.

Álláspontja szerint ha a Szöv. tv-hez képest a Hpt. előírásait speciális szabályozásnak is kell tekinteni, a különböző típusú hitelintézetekre és pénzügyi intézményekre nézve általános szabályokat tartalmazó Hpt-hez képest viszont a kifejezetten a szövetkezeti hitelintézetekre vonatkozó szabályokat megállapító Szhitv. rendelkezéseit kell elsődlegesen figyelembe venni és alkalmazni.

Az alperes a felperes keresetének az elutasítását kérte.

Vitatta, hogy a felperes jogosult lenne a számadási kereset előterjesztésére, álláspontja szerint a kereset nem felel meg a Pp. 123. §-ában írottaknak.

Érdemben arra hivatkozott, hogy a felperes kilépésekor hatályos alperesi Alapszabály a Hpt. 216/A. § (1) bekezdésében írtakkal egyezően kimondta, hogy a tag a tagsági jogviszony megszűnésekor a szövetkezet saját tőkéjéből legfeljebb részjegye összegére tarthat igényt. Az Szhitv. a felperes értelmezésével szemben nem a szövetkezeti tagok számára határozott meg jogokat és kötelezettségeket, hanem a takarékszövetkezeti szektor átalakítása körében az Integrációs Rendszer tagjai számára tartalmaz előírásokat. Ezzel együtt az Szhitv. a kilépő taggal való elszámolásra az alapszabály rendelkezéseit rendelte alkalmazni. Ez egybevág a Szöv.tv. 14. § (1) bekezdésben írt szabállyal, miszerint a szövetkezet szervezetének, működésének és gazdálkodásának alapokmánya az alapszabály.

Hivatkozott arra is, hogy a Zirci Takarékszövetkezet, ill. jogutódja, az alperes esetében több esetben is veszteségek rendezésére került sor, olyannyira, hogy ha a felperesi kereset szerinti összeget ki kellene fizetnie, akkor tőkepótlásra lenne szüksége. A felperes által benyújtott elszámolás ezeket a veszteségeket egyáltalán nem tartalmazza, noha pl. a devizahiteles jogszabályok által előírt törvényi elszámolás nyomán az alperesnél a keresetben megjelölt összeget meghaladó veszteségek merültek fel, mely veszteségek rendezésében a 2013-ban kilépett tag nem vett részt.

Az Szhitv. 18.§ (2) bek. lényegében annak vizsgálatát igényli, hogy a tagság ideje alatt az adott szövetkezet vagyona (a jegyzett tőkén felül) mekkora mértékben növekedett, és ezen növekmény (korrigált) értékének arányos részre tarthatna igényt a volt tag. A felperes elszámolása azonban erre nincs figyelemmel, hanem lényegében minden évre külön csinált egy elszámolást, mintha minden évben külön, kvázi osztalékként kivehette volna a tag a saját jegyzett tőkén felüli összegének ráeső részét.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperesnek elszámolási kötelezettsége áll fenn a felperes irányában a tagsági jogviszonya alatt keletkezett, a felperes tulajdonában lévő részjegyekre jutó saját tőke lekötött, tartalékkal csökkentett összege tekintetében 26.443.498,- Ft tőkeösszeg erejéig.

A felperest 150.000,- Ft, az alperest 1.350.000,- Ft feljegyzett illeték államnak való megfizetésére kötelezte.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.131.990,- Ft perköltséget, azzal, hogy az egyéb költségeiket a felek maguk kötelesek viselni.

Ítélete indokolásában mindenekelőtt kifejtette, hogy a számadási kereset a megállapítási perek egyik nevesített esete, amelynél a Pp. 123. § második mondatában írt további feltételek fennállta nem jogszabályi követelmény. A felperes által igényelt elszámolás tárgyában a felek között nem volt egyetértés, mert az alperes végül kizárólag a részjegyei névértékének erejéig tartotta azt elfogadhatónak. Erre figyelemmel a felperes jogszerűen terjesztette elő az elszámolás helyességének megállapítása iránti keresetét.

A továbbiakban az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a felperes az igényét alapíthatja-e az Szhitv. rendelkezéseire.

Kiemelte, hogy a Szöv. tv-hez képest a Hpt. minősül speciális jogszabálynak, mert a szövetkezeti formában működő, de hitelintézeti tevékenységet folytató jogalanyokra irányadó különleges szabályokat tartalmaz. Ehhez képest további speciális jogszabály az Szhitv., amely a szövetkezeti hitelintézetekre, így az alperesre/jogelődjére tartalmaz különleges előírásokat.

A szövetkezeti tagot a tagsági jogviszonya megszűnése esetén az elszámolás eredményeként őt megillető összeg számítási alapja tekintetében eltérő szabályozást adott a Szöv. tv. és a Hpt. A Hpt. 216/A. § (1) bekezdése ugyanakkor lehetővé tette, hogy törvény kivételt tegyen azon

szabály alól, hogy a szövetkezeti hitelintézet tagja a szövetkezet saját tőkéjéből legfeljebb a részjegye összegére tarthat igényt. Ilyen kivételt tett az Szhitv-nek a felperes kilépésekor hatályos 18. § (2) bekezdése, amely a Szöv. tv. szabályozásával egyező előírást tartalmazott. Mind a Szöv. tv., mind a Hpt. kifejezetten a szövetkezeti tagnak adott felhatalmazást [Szöv. tv. 51. § (3) bek. Hpt. 216/A. (1) bek.] a tagsági jogviszonya megszűnése esetén való igényérvényesítésre. A Szhitv. ugyan nagyrészt közjogi szabályokat tartalmaz, viszont a 18. § (2) bekezdése a Hpt-ben engedett felhatalmazással élve – és így fenntartva a szövetkezeti tag számára biztosított igényérvényesítés lehetőségét - iránymutatást adott a perbeli eset bekövetkeztekor alkalmazandó elszámolás szabályaira. Utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy az Szhitv. ezzel párhuzamosan a szövetkezeti hitelintézetek alapszabályának kötelező módosítására is utasítást tartalmazott [Szhitv. 3. § (2) b) pont] anélkül azonban, hogy az elszámolási szabály alkalmazását az alapszabály tényleges módosításának megtörténtehez kötötte volna, ilyen tartalmú előírás ugyanis az Szhitv. hatályba lépéséről rendelkező 21. §-ban nem található.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az alperest a felperesi részjegyek összegét meghaladó összegben terheli elszámolási kötelezettség, ennek összegszerű meghatározása pedig a Pp. 177. § (1) bek. alapján különleges szakértelmet igényel, ezért igazságügyi könyvszakértői bizonyítást folytatott le.

A beszerzett szakvélemény végkövetkeztetésként a felperes tagsági jogviszonya alatt keletkezett, a részjegy állományára jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összegét 26.443.498,- Ft-ban adta meg.

A szakvéleményt a törvényszék az ítélete alapjául elfogadta, mert a szakértő a megállapításait okszerűen megindokolta, végkövetkeztetése az alapul vett adatokhoz képest logikus és következetes volt, a szakvélemény nem volt homályos, hiányos, nem állt ellentétben egyéb bizonyított tényekkel. A szakértő számításba vette, hogy a felperesi részjegyállomány nagysága és a teljes állományhoz viszonyított aránya évente változott, azaz évekre lebontott súlyozást érvényesített, a szükséges adatokat a naptári évekre vonatkozó beszámolóok adataira alapozta, a pusztán a részjegyállomány változása (növekedése) okozta saját tőke növekedés hatását kiszűrte. Mindezt szövegesen megindokolta, a részletes számításokat és az alapadatokat a szakvélemény 1. mellékletében feldolgozta.

Az alperesnek a szakvéleményre tett észrevételei kapcsán utal arra a törvényszék, hogy a szakértő a felperesi tagsági jogviszony időtartamát helyesen vette figyelembe, ugyanígy kitért a részjegy-névérték évenkénti állománya változására és megindokolta az általa alkalmazott súlyozást, részletes magyarázatát adta annak, hogy miért és hogyan indokolt figyelembe venni a részjegy-állomány évenkénti változását, továbbá részletes számításokkal támasztotta alá az összegszerűség körében elfoglalt álláspontját.

Utal az elsőfokú bíróság arra, hogy a szakvélemény szerint az alperes beszámolóí alapján nem volt megállapítható a 2000-2013. közötti időszakban olyan felhasználás a saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összegéből az alperes veszteségének fedezésére, amelyet az Szhitv. 18. § (2) bek. szerint a felperesre vonatkozó számításnál figyelembe kellene venni. Mindemelllett az ezzel kapcsolatos alperesi nyilatkozatok, ill. a szakvéleményre tett észrevételek a megítélése szerint a kereset elbírálása szempontjából nem bírnak jelentőséggel, mert a felperes számadás helyességének megállapítása iránt terjesztett elő keresetet, míg az alperes által ezen körben felhozottak marasztalási kereset esetén lennének vizsgálhatóak.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet lényeges eljárási szabálysértésre alapított hatályon kívül helyezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, harmadlagosan pedig a bizonyítás nagy terjedelmű megismétlésének szükségességére tekintettel az ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Hangsúlyozta, hogy az Szhitv. 19. § (3) bekezdésének c) pontja értelmében az alperesnek a törvény hatálybalépését követő 45 napon belül kellett implementálni a jogszabályi módosításokat az alapszabályában. A felperes kilépésekor hatályos alapszabály szerint a tag a tagsági jogviszony megszűnésekor a szövetkezet saját tőkéjéből legfeljebb részjegye összegére tarthat igényt. A módosuló rendelkezések alapszabályba történő átültetésére a törvény által biztosított 45 napos határidő a kilépés időpontjában még nem járt le, a módosításra 2013. augusztus 23-án került sor.

A törvényszék ítéletében tévedett, amikor kizárólag annak tulajdonított jelentőséget, hogy a Szövetkezeti törvény, a Htp. és az Szhitv. milyen viszonyban áll egymással, ugyanakkor nem vizsgálta, hogy az elszámolási jogviszony nem jogszabályból, hanem az alperes és a volt tag közötti tagsági jogviszonyból ered, ekként az alapszabály rendelkezései élveznek elsőbbséget. A szövetkezeti szektor keretjellegű jogi szabályozására tekintettel a kógens jogszabályi rendelkezések élő joggá válásához elengedhetetlen azok alapszabályba történő implementálása.

A fellebbezés szerint az alapszabály elsődlegessége körében előadott alperesi érveket a törvényszék nem vizsgálta, arra ítéletében sem tért ki, megsértve ezzel a Pp. 215. §-ának és a 221. § (1) bekezdésének rendelkezéseit. Mindez az ítélet hatályon kívül helyezésére ad alapot.

A tisztességtelenül felszámított árfolyamrésből és egyoldalú szerződésmódosításból eredő veszteségek elszámolásával összefüggésben az alperes indítványozta a Magyar Nemzeti Bank állásfoglalásának beszerzését. A 2014. évi XL. törvény (DH2. törvény) 46. §-a az MNB-t hatalmazta fel az elszámolási módszertan részletszabályainak kidolgozására, melynek rendeletek útján tett eleget.

Az elszámolással kapcsolatos számviteli kérdések tekintetében az MNB szakhatóságnak tekintendő, amely kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az elszámolással kapcsolatos jogértelmezésre. Olyan kérdésben, amelyben jogszabály kötelező szakhatósági állásfoglalás beszerzését írja elő, nem rendelhető ki szakértő. Az MNB megkeresése helyett a törvényszék tévesen a szakvéleménynek az elszámolás módszertanával kapcsolatos fejtegetéseit fogadta el, ez pedig a tényállás felderítetlenségét eredményezi.

Utalt arra is, hogy a szakértő nem is válaszolta meg az alperes által feltett kérdést, hiszen az nem arra vonatkozott, hogy a tagsági jogviszony alatt került-e sor a veszteségek fedezésére, hanem arra, hogy a felperesi tagsági jogviszony időszakára nézve, azt érintően került-e sor ilyenre.

Az alperes álláspontja szerint a fenti körben ellentmondásos is az ítélet indokolása hiszen amennyiben ezen körülmények valóban nem bírnak jelentőséggel a kereset elbírálása szempontjából, úgy sem a szakértő, sem pedig a bíróság nem foglalhatott volna állást az összecszerűség kérdésében. Hiányos is az indokolás, mert a szakhatóság megkeresésére irányuló indítvány mellőzésének nem adja okát.

A Pp. kommentárjára hivatkozással az alperes kifejtette, hogy a számadás helyességének megállapítása iránti kereset körében a bíróság anélkül, hogy kötelezné az alperest, az elszámolás számszerűsége tekintetében is állást foglal. Mindazok a kérdések tehát, amelyek az összecszerűsége kihatással lehetnek, a kereset elbírálása szempontjából jelentőséggel bírnak és vizsgálandóak.

A fellebbezésében kitért arra is, hogy a szövetkezeti hitelintézeti rendszer felügyeletét is az MNB látja el, ebből adódóan az alaptőke követelményével kapcsolatos rendelkezéseknek való megfelelést is vizsgálja, így bevonását prudenciális szempontok is indokolják, a szavatoló tőke kapcsán az alperes által kifejtettek ugyanakkor még említés szintjén sem jelennek meg az ítélet indokolásában.

Hangsúlyozta az alperes, hogy a szövetkezeti rendszer szabályozási módszerét mindig is a tagság jellemezte, hiszen egyrészt lex generális jellegű szabályok kerültek meghatározásra valamennyi szövetkezetre vonatkozóan, míg a további szektorális szabályokat külön törvények tartalmazzák. A Szövetkezeti törvény tekinthető lex generális szabálynak, a szövetkezeti hitelintézetekre vonatkozóan lex speciális szabálynak pedig a Hpt., ennek szabályaihoz képest is speciális előírásokat tartalmaz az Szhitv., végül pedig az utóbbi 19. § (3) bekezdésére figyelemmel a szövetkezeti hitelintézet alapszabálya az, amelyik a jogszabályok általános és különös rendelkezéseit implementálva a szövetkezeti hitelintézet és tag jogviszonyában primer forrásként alkalmazandó. Megállapítható tehát, hogy a Szövetkezeti törvény 51. § (3) bekezdése jelen perben relevanciával nem bír, hiszen azzal szemben a Hpt. és az Szhitv. is különös rendelkezéseket tartalmaz. A kógens jogszabályi kereteken belül a tagsági jogviszonyra elsődlegesen az alapszabály rendelkezései az irányadóak.

Az Szhitv. 18. § (2) bekezdése, különös tekintettel a 19. § (3) bekezdésében foglaltakra nem automatikusan tette lehetővé a névértéken felüli kifizetést, hanem kizárólag akkor, ha a speciális elszámolási szabályok a jogalkotó által megállapított határidőn belül az alapszabályba kerültek implementálásra. Utalt az alperes az Alkotmánybíróság 20/2014 (VII. 3.) AB határozatának 140. pontjában foglaltakra.

A felperes kilépésének időpontjában hatályos alapszabály III./3. pontja a Hpt. 216/A § (1) bekezdésének a tag kilépésének időpontjában hatályos kógens rendelkezése szerinti leképezése volt.

Az Szhitv. 19. § (3) bekezdés c) pontja 45 napos határidőt biztosított a módosuló rendelkezések alapszabályban történő átvezetésére. Nyilvánvaló, hogy amennyiben a jogalkotó ex lege kívánta volna módosítani az elszámolási szabályokat, úgy nem szabott volna 45 napos határidőt. Erre utal a törvényi rendelkezéshez fűzött részletes indokolás, továbbá a fentebb megjelölt alkotmánybíróági határozat is.

A határidő alatt a jogalkotó szándéka szerint a mintaszabályzatnak megfelelő, az Szhitv. által megadott keretnél jóval részletesebb elszámolási mechanizmust kellett átültetni az alapszabályokba. Implementálás nélkül a hatályba lépő ágazati törvény egyrésztől nem alapoz meg alanyi jogot a tag oldalán, másrésztől az elszámolásra vonatkozó részletes mechanizmus meghatározása nélkül annak gyakorlati alkalmazására sincs mód, a keretjellegű szabályozást tehát a kötelezően alkalmazandó mintaszabályzat tölti meg tartalommal, amely a konkrét alapszabályba átültetve válik élő joggá és az abban meghatározott technikai normákkal együtt értelmezendő. A kifejtettek miatt mind a felperesnek, mind pedig a törvényszéknek téves az az álláspontja, hogy a felek közötti elszámolás jogalapja az Szhitv. Elszámolásnak nincsen helye, így a keresetet el kellett volna utasítania a törvényszéknek.

Az Szhitv. 3. § (1) bekezdésében és a preambulumban megfogalmazottak alapján nem fér kétség ahhoz, hogy a törvény nem a szövetkezeti tagok részére határozott meg jogokat és kötelezettségeket, hanem a takarékszövetkezeti szektor átalakítása vonatkozásában az integrációs rendszer tagjai számára tartalmaz előírásokat. Azoknak a címzettje nem a felperes, hanem az integrációs rendszer tagjai. E körben az alperes analógia útján hivatkozott a 109/2008 (IX. 26.) AB határozatban kifejtettekre, utalva arra, hogy a határozatban érintett tényállás egyezőségét mutat a perbelivel a tekintetben, hogy a felperes közvetlenül egy közjogi szabály rendelkezése alapján próbálja meg levezetni polgári jogi igényének alaposságát.

Kiemelte azt is, hogy a kereset ugyan jogalapjában sem megalapozott, de a tag részére a kifizetés az alperest terhelő prudenciális kötelezettségekre figyelemmel a felperes által

hivatkozott jogszabályi rendelkezés alapján sem lenne teljesíthető. Mind az alperes, mind pedig a jogelődje esetében veszteségek rendezésére került sor, a DH1. és DH2. törvények folytán az árfolyamrésszel és a tisztességtelen kamatemelésekkel összefüggésben 2004-ig visszamenőleg. A DH2. törvény 44. §-a értelmében a túlfizetesként elszámolandó visszafizetések nem tekinthetők egy későbbi, a felperes tagsági jogviszonyának megszűnését követő gazdasági eseményként, azok a múltban keletkeztek, csupán az elszámolásukra került sor a jelenben történő korrekcióként. Az elszámolás későbbi időpontban történő pénzügyi rendezése nem azért történt egy tárgyévben, mert a veszteség független a 2004-től kezdődő és tíz évet felölelő időszakról, hanem azért, mert adminisztratív, számviteli és jogi szempontból is ez volt megvalósítható. Ezt az értelmezést a 44. § azon rendelkezése is alátámasztja, amely mentesíti az elszámolásra kötelezett pénzügyi intézményeket a számviteli törvényben foglalt kötelezettségek alól. Amennyiben az elszámolás nem érintené a korábbi üzleti éveket, úgy ezen rendelkezés szükségtelen lenne.

A veszteségek rendezésében a 2013-ban kilépett tag nem vett részt, ezen veszteségek figyelmen kívül hagyásával kíván elszámolni. Ez oda vezethetne, hogy a tisztességtelenül felszámított kamatokból juthatna árszióhoz, anélkül, hogy a tisztességtelenül felszámított kamatokból eredő veszteségek rendezésében részt vállalna, holott az említett veszteségek a tagsági jogviszonya alatt keletkeztek.

A kifejtettek miatt szükséges vizsgálni, hogy ezek a veszteségek az alperes elszámolási kötelezettségét és annak összegszerűségét mennyiben érintették.

Az alperes rámutatott arra is, hogy működése során kógens közjogi szabályokra is figyelemmel kell lennie, közte a Hpt. szavatoló tőkére vonatkozó rendelkezéseire, amelyek még külön a kifizetés esetére is korlátozó előírásokat tartalmaztak. A felperesi hivatkozás alaposága esetén is vizsgálni szükséges tehát, hogy a Hpt. 216/A. § (2) bekezdése és a Hpt. 76. § (1) és (2) bekezdései alapján sor kerülhetne-e kifizetésre.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helyes indokai alapján való helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a fellebbezési érvelés nem helytálló, ráadásul az a korábban előadottaknak a megismétlése. Kiemelte, hogy az alapszabály nem állhat ellentétben jogszabállyal. Az Szhitv. bizonyos rendelkezései közvetlenül keletkeztetnek jogot és kötelezettséget a szövetkezet és a tag jogviszonyában. Az elszámolás a tagsági jogviszony megszűnését követő, a beszámolót elfogadó közgyűlés feladata, a jelen perben nem kellett vizsgálni a 2013 évet követő időszak alperesre vonatkozó eseményeit. A DH2. 1. §-a szerint a törvény hatálya az érintett fogyasztói kölcsönszerződésekre terjed ki, így a perben nincs relevanciája. Erre tekintettel nem releváns az MNB megkeresésére irányuló alperesi indítvány, és nem állapítható meg az MNB-nek a jelen per tárgyával kapcsolatos szakhatósági minősége sem.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelemmel kapcsolatosan kifejtette, hogy azon túlmenően, hogy az Szhitv-nek a takarékszövetkezetek voltak a címzettjei, az alapszabály módosítása nem a takarékszövetkezetek saját döntési kompetenciájába tartozott, hanem az integrációs szervezet által meghatározott tartalommal kellett az alapszabályt módosítani. Az Szhitv. a takarékszövetkezetek működésének középpontjába a kockázatközösséget állította, erre a célra az állam jelentős vagyont bocsátott rendelkezésre, a takarékszövetkezet vagyona terhére csak az egységes, és az integráció fő szerve által jóváhagyott kifizetések hajthatók végre.

Az alperes módosított alapszabálya (7.8.1. és 7.8.2. pont) az Szhitv. szerinti mintaszabályzatnak megfelelően két jelentős plusz prudenciális követelményt határozott meg az elszámoláshoz. Egyrészt a Takarékbank jogosult addicionális egyedi tőkekövetelményeket meghatározni, másrészt külső könyvvizsgálót felkéri az elszámolásra, a tényleges összeg

meghatározására. Ez is alátámasztja, hogy az Szhitv. közvetlenül nem, csupán a mintaszabályzat implementálását követően, az alapszabály alapján alkalmazandó a felek közötti elszámolásra.

Az alperes álláspontja szerint nem függhetnek az elszámolásra irányuló szabályok attól, hogy a tagsági jogviszony az Szhitv. 18. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés hatálybalépését követően, de az alapszabály módosítását megelőzően, vagy azt követően szűnik meg.

Tévedett tehát a törvényszék amikor az elszámolás körében érvényesíthető jog terjedelmét közvetlenül az Szhitv. rendelkezésére alapította.

Kiemelte az alperes, hogy amennyiben a felperesnek valóban joga lenne a hivatkozott rendelkezésre közvetlenül jogot alapítania, az erre vonatkozó elszámolást akkor is csak a jogszabályi rendelkezést implementáló alapszabályi rendelkezés korlátai között tehetné meg.

Rámutatott arra is, hogy az igazságügyi szakértő csak a könyvviteli, könyvvizsgálói kérdésekben adhat releváns válaszokat. Jogkérdés annak eldöntése, hogy egy technikailag időben később lekönyvelt veszteség hogyan hat ki az Szhitv. 18. § (2) bekezdése szerinti elszámolásra, ez tehát meghaladja a könyvszakértő hatáskörét. E tekintetben a banki felügyeletért felelős MNB lett volna kompetens állásfoglalásra.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást a megfelelő körben feltárta. Az ügy eldöntésére kiható eljárási szabálysértés az elsőfokú bíróság terhére nem állapítható meg, és nem maradt el a per eldöntéséhez szükséges tény, körülmény feltárása sem, a további bizonyítás lefolytatását a törvényszék alappal mellőzte. A kifejtettekre tekintettel az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatra alkalmas.

Az ítélőtábla megállapította, hogy a törvényszék a peradatok okszerű mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, döntésével és érdemi indokaival is egyetértett.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

A tag kilépésekor hatályos jogszabályi rendelkezések irányadóak a kilépéshez fűződő jogkövetkezmények meghatározása és alkalmazása során. Osztotta az ítélőtábla azt az elsőfokú ítéleti álláspontot, mely szerint az Szhitv. 18. § (2) bekezdése a – Szöv. törvényhez képest speciális – Hpt. 216/A. § (1) bekezdésében foglalt lehetőségnek megfelelően a kilépő tagot feljogosította a részjegy névértéke, valamint a tagsági jogviszony alatt keletkezett, a részjegyre jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összege iránti elszámolási igény érvényesítésére.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezés az alperes álláspontjával szemben a tag számára alanyi jogot határoz meg.

A szövetkezeti hitelintézetek számára ugyan a törvény 45 napos határidővel előírta az alapszabály ehhez kapcsolódó, meghatározott tartalmú módosítását is, a módosítási kötelezettség azonban – a mintaszabályzatnak megfelelően módosított alperesi alapszabályból is megállapíthatóan – csak az elszámolás részletszabályainak rendezésére irányult, terjedt ki, de az alanyi jogot, annak jogszabály általi keletkezését nem érintette.

A felperes kilépésének időpontjában az Szhitv. 18. § (2) bekezdésének fenti rendelkezése már hatályban volt, a kogens jogszabályi rendelkezés a felek jogviszonyában annak ellenére alkalmazandó, hogy az alapszabály módosítására csak később, 2013. augusztus 23-án került sor.

A kifejtettekre tekintettel helytálló a törvényszék azon megállapítása, hogy az alperesnek a felperesi részjegy névértékét meghaladó elszámolási kötelezettsége áll fenn.

Az elsőfokú bíróság az alperesi számadási kötelezettség összecszerűségének kereteit, a felperesi számadás helyességét a Pp. 177. § (1) bekezdése alapján szükséges szakértői bizonyítás lefolytatása útján bírálta el, azzal kapcsolatos megállapításait, érdemi döntését a megalapozott, indokokkal megfelelően alátámasztott szakvéleményre alapította.

Az ítélet az elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos indokaival egyetértett, a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel csupán kiemeli, hogy a részjegyre jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összegének meghatározása során az ette indokoltá az évekre lebontott súlyozást, hogy a felperesi részjegyállomány és a teljes részjegyállomány nagysága és egymáshoz való aránya időszakonként változott. Mivel minden egyes időszakban érvényesül a saját tőkének pusztán a részjegyállomány változásából fakadó növekedése, így ennek is a megfelelő figyelembevételével kellett meghatározni a szakértőnek a részjegyre jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összegét. A szakértő által alkalmazott számítási módszer ugyanakkor halmozódást nem okoz (21. sz. szakvélemény 15. oldal).

A szakértő nem vitatott megállapítása szerint a részjegyekre jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összege az irányadó időszakban az alperes veszteségének fedezésére nem került felhasználásra.

A később felmerülő, akár a korábbi időszakra visszanyúló, tehát a felperes tagsági jogviszonya során bekövetkezett körülményekre visszavezethető, de később keletkező veszteségek figyelembevételének az elszámolás kereteinek meghatározása során – szemben az alperes álláspontjával – nem volt helye. Erre figyelemmel alappal mellőzte az elsőfokú bíróság a tisztességtelenül felszámított árfolyamrésből és egyoldalú szerződésmódosításból eredő veszteségek elszámolásával összefüggésben a Nemzeti Bank megkeresése iránti alperesi indítvány teljesítését, hiszen ezen körülmények a jelen per eldöntése során nem bírtak relevanciával.

Helytálló az az alperesi hivatkozás, hogy az Szhitv. 18. § (2) bekezdése a tagnak járó összeg kifizetését további – prudenciális, a Hpt. 76. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott – követelmények megvalósulásához köti. Az ezzel kapcsolatos körülmények azonban a részjegyre jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összegének kifizethetősége, a kifizetés esedékessége körébe tartoznak, és annak megítélése során értékelendők. A felperes keresete azonban nem marasztalásra, pusztán számadási kötelezettség megállapítására és a számadás helyességének megállapítására irányul, erre tekintettel ezen körülmények vizsgálatára a jelen perben nem volt szükség. Ennek megfelelően alappal mellőzte a törvényszék az MNB ez irányú megkeresését is.

A kifejtettek tekintettel az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Ügyszám:	Pf.IV.20.268/2018/5/I.
Kiemelt jogszabályhelyek:	Pp. 123. § 2013. évi CXXXV. tv. 18. §
Jogkérdésben hozott döntés tömör összefoglalása:	A 2013. évi CXXXV. tv. 18. § (2) bekezdésének jelen perben irányadó rendelkezése a szövetkezeti hitelintézetből kilépő tag számára alanyi jogot határozott meg azzal, hogy a tagot feljogosította a részjegy névértéke, valamint a tagsági jogviszony alatt keletkezett, a részjegyre jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összege iránti elszámolási igény érvényesítésére.
Kiadó intézmény:	Győri Ítéltábla